

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2005-103

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiologian laitos	
Tekijä-Författare-Author Huitti-Malka, Riika			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Riittääkö maito? : Imetyksen toteutumiseen ja kestoon vaikuttavat kulttuuriset tekijät Suomessa			
Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaali- ja kulttuuriantropologia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2005-11-07	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 129
Tiivistelmä-Referat-Abstract Tutkielman tarkoituksena on selvittää kulttuurisia tekijöitä, jotka vaikuttavat imetyksen toteutumiseen ja kestoon nykypäivän Suomessa. Yleisimmät imetyksen loppumisen syyt ovat tutkimusten mukaan maidon riittämättömyys ja loppuminen, joka on yleinen ongelma muuallakin länsimaissa. Riittämätön maidontulo yleistyi länsimaissa vasta toisen maailmansodan jälkeen ja siksi lähestynkin sitä kulttuurisesti aiheutettuna ongelmana, jonka taustalla vaikuttavat moninaiset kulttuuriset ja yhteiskunnalliset tekijät. Sijoitan tutkimuksen antropologian keskusteluihin ihmisruumiista ja sen paikantamisesta tiloihin ja aikoihin sosiaalisen järjestyksen ja yhteiskunnallisen vallan välikappaleena, neuvottelukenttänä ja vastarinnan ilmaisemiskanavana. Imetys liitetään itsestään selväksi ja luonnolliseksi osaksi äitiyttä, joka tekee siitä osan äitiyteen liitettyä hegemonista yhteiskunnallista valtarakennetta. Tämä hegemonia toteutuu imetykseen ja äitiyteen liittyvinä kulttuurisina malleina, jotka omalta osaltaan ylläpitävät sosiaalista järjestystä. Kulttuuriset mallit ohjaavat ihmisten ajattelua, tulkintoja ja toimintaa tiettyjen mallien mukaisiksi ja ylläpitävät samalla sosiaalista järjestystä. Kulttuurin sisällä on kuitenkin aina vastavoimia ja mallit herättävätkin äideissä vastarintaa, joka voi olla tiedostamatonta ja epäsuoraa tai tietoista, ideologista vastarintaa, joka pyrkii muuttamaan sosiaalista järjestystä ja hegemonisia valtarakenteita ja rakentaa vastakkaisia kulttuurisia malleja. Aineisto koostuu monivuotisesta osallistumisesta äitien maailmaan pääkaupunkiseudulla sekä kymmenen yli vuoden imettäneen äidin haastattelusta. Näiden haastattelujen avulla pyrin selvittämään tekijöitä, jotka näiden äitien kohdalla ovat mahdollistaneet imetyksen jatkumisen reilusti keskimääräistä pidempään. Aineiston pohjalta rakennan kuvan niistä kulttuurisista lapsenhoito- ja imetysmalleista, joiden varaan imetys Suomessa rakentuu. Pitkään imettäneet äidit ovat korvanneet monet vallitsevat lapsenhoito- ja imetysmallit omalla vastakkaisella mallillaan, johon sisältyy avointa ideologista vastarintaa sosiaalista järjestystä kohtaan. Kulttuuristen mallien pohjalta rakentuu kaksi äitiyden ja imetyksen mallia, jotka elävät rinnakkain suomalaisessa yhteiskunnassa. Vallitseva äitiyden rajaamisen malli johtaa usein lyhyeen imetykseen ja tämän mallin mukaan imetys kestää korkeintaan vuoden. Vastakkainen äitiyden haltuunottamisen malli taas johtaa yli vuoden jatkuvaan pitkään imetykseen. Kulttuurisista tekijöistä erityisesti vaatimus lapsen nukkumisesta omassa sängyssään, julki-imetyksen ongelmallisuus ja äidin resurssien riittämättömyys roolipaineiden keskellä haittaavat ja lyhentävät imetystä. Näiden tekijöiden taustalla vaikuttavat muun muassa kulttuuriset mallit parisuhteen ensisijaisuudesta perhettä koossapitävänä voimana, kodista äitiyden ja imetyksen alueena ja imetyksestä naisen resursseja kuluttavana asiana. Lyhyeen loppuvat imetykset johtuvat nykypäivän Suomessa yleensä vallitsevista kulttuurisista lapsenhoito- ja imetysmalleista, jotka läpäisevät koko yhteiskunnan maallikoista asiantuntijoihin ja omalta osaltaan ylläpitävät sosiaalista järjestystä ja yhteiskunnallista valtarakennetta. Tämän vuoksi pelkästään valistus ja tieto imetyksen terveellisyydestä ei auta merkittävästi kasvattamaan imetyslukuja. Pitkä imetys vaatii toteutuakseen yleensä vallitsevista malleista poikkeavien lapsenhoito- ja imetysmallien omaksumista, jotka kuitenkin aiheuttavat ristiriitoja ja konfliktejakin ympäristön kanssa.			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords imetys - kesto äitiys roolit valta - valtarakenteet kulttuuriset mallit lastenhoito äidinmaito			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			